

15.

Ulusal
Halk Sağlığı Kongresi

SAğLIK REFORMLARI
2-6 Ekim 2012
BURSA

15.ULUSAL HALK SAğLIğI KONGRE KİTABI

ISBN: 987-975-97836-3-1

Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. Mete CENGİZ Kültür Merkezi/ BURSA

Halk Sağlığı Uzmanları Derneği
Uludağ Üniversitesi Tıp Fakóltesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

15.ULUSAL HALK SAğLIğI KONGRE KİTABI

HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğİ – HASUDER

Geri bildirimler için: hasuder@hasuder.org.tr

ULUDAğ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAğLIğI ANABİLİM DALI

ISBN: 978-975-97836-3-1

2-6 Ekim 2012 - BURSA

15.Ulusal Halk Sağlığı Kongresi

İÇİNDEKİLER	
Sunuş Konuşmaları	13
Konuşmacı Metinleri	17
Sözel Bildiriler	151
1- Temel Halk Sağlığı	152
2- Sağlık Yönetimi	169
3- Bulaşıcı Hastalıklar	184
4- Çevre Sağlığı / Afetler ve Kazalar	197
5- Kronik Hastalıklar ve Engellilik	214
6- İş Sağlığı	230
7- Çocuk Sağlığı	245
8- Kadın Sağlığı / Üreme Sağlığı	263
9- Epidemiyoloji / Demografi ve Sağlık / Tıp İçin Sosyal Bilimler / Sağlık Ekonomisi Epidemiyoloji	278
10- Sağlık Eğitimi	295
11- Kronik Hastalıklar ve Engellilik / Toplum Beslenmesi	310
Poster Bildiriler	328
1- Temel Halk Sağlığı	329
2- Sağlık Yönetimi	456
3- Epidemiyoloji	522
4-Sağlık Ekonomisi	552
5-Demografi ve Sağlık	565
6-Tıp İçin Sosyal Bilimler	587
7- Sağlık Eğitimi	612
8- Çevre Sağlığı	712
9-Toplum Beslenmesi	747
10- Bulaşıcı Hastalıklar	792
11- Afetler ve Kazalar	863
12- Kadın Sağlığı / Üreme Sağlığı	894
13- Çocuk Sağlığı	1021
14- Kronik Hastalıklar ve Engellilik	1062
15- İş Sağlığı	1201

15.Ulusal Halk Sağlığı Kongresi

DÜZENLEME KURULU

Kongre Başkanları	Tacettin İnandı - Kayıhan Pala	
Kongre Sekreterleri	Emel İrgil - Gamze ÇAN	
Nalan Akış	Melikşah ERTEM	Tayyar şaşmaz
Ferruh AYOğLU	Harika Gerçek	Alpaslan Türkkan
Alp Ergör	Mine Kaya	

BİLİMSEL KURUL

Yasemin Açıık	Necdet Aytaç	Banu Çakır
Cengizhan Açıık	Özen Aşut	şanda Çalı
Songül Acar Vaizoğlu	Gülseren Ağrıdağ	Deniz Çalışkan
Hamit Acemoğlu	Bilal Bakır	Çiğdem Çağlayan
Muhsin Akbaba	F. Nur Baran Aksakal	Meltem Çöl
Recep Akdur	Zeynep Baykan	Fatma Çelik
Gazanfer Aksakoğlu	Ercüment Beyhun	Fevziye Çetinkaya
Mehmet Rifkı Aktekin	Erdal Beşer	Meltem Çiçeklioğlu
Levent Akın	Nazmi Bilir	Nesrin Çilingiroğlu
Hakan Altıntaş	Mehmet Bostancı	şennur Dabak
Didem Arslantaş	Ali İhsan Bozkurt	Levent Dönmez
Didem Arslantaş	Resul Buğdaycı	Cihad Dündar
Dilek Aslan	Gamze Can	Cihad Dündar
Nazlı Atak	Günay Can	Figen Demir
Pınar Ay	Sevgi Canbaz	Yücel Demiral
Sefer Aycan	Osman Ceyhan	Reha Demirel
Remzi Aygün	Ali Ceylan	S. Erhan Deveci
Mualla Aykut	Süleyman Ceylan	Bahar Doğan
Ferruh Ayoğlu	Z. Aytül Çakmak	Galip Ekuklu

15.Ulusal Halk Sağlığı Kongresi

Nuran Elmacı	Osman Hayran	Atila Senih Mayda
Pınar Erbay Dündar	Kemal Macit Hisar	Selma Metintaş
Tuğrul Erbaydar	Burhanettin Işıkli	Melis Naçar
Mehmet Sarper Erdoğan	Aysun İdil	Pınar Okyay
Alp Ergör	Mustafa N. İlhan	Recai Oğur
Gül Ergör	Tacettin İnandı	Zeliha Öcek
Ahmet Ergin	Nurhan İnce	Buhara Önal
Ethem Erginöz	Emel İrgil	Ayşe Emel Önal
Melikşah Ertem	Sibel Kalaça	Birgöl Özçirpıcı
Erhan Eser	Cemalettin Kalyoncu	Cemil Özcan
Muzaffer Eskiocak	Fatih Kara	Hilal Özcebe
Muzaffer Eskiocak	Ali Osman Karababa	Servet Özgür
Nilay Etiler	Selma Karabey	Seçil Özkan
Emine Didem Evcı Kiraz	Leyla Karaoğlu	Mustafa Öztürk
Ercan Göçgeldi	Melda Karavuş	İlhan Öztürk
Mahir Güleç	Ayşe Kaypmaz	Ahmet Öztürk
Çağatay Güler	Yaşar Keskin	Zafer Öztekin
İskender Gün	Ahmet Nesimi Kişioğlu	Şevkat Özvarış
Türkan Günay	Mehmet ali Kurçer	Ferda Özyurda
Osman Günay	Bölent Kılıç	Bedia Ayhan Özyıldırım
Gölşen Güneş	Selim Kılıç	Kayıhan Pala
Günay Güngör	Tayfun Kır	Erkan Pehlivan
Metin Genç	Sibel Kıran	Hikmet Pekcan
Onur Hamzaoğlu	Emel Lüleci	Yıldız Pekşen
Bilge Hapçioğlu	Aliye Mandıracıoğlu	Birgöl Piyal
Metin Hasde	Işıl Maral	Tevfik Pınar

15.Ulusal Halk Sağlığı Kongresi

Günay Saka	Ferdi Tanır	Sabahat Tezcan
Ahmet Saltık	Mustafa Taşdemir	Meral Türk
Dilşad Save	Perran Toksöz	Songül Vaizoğlu
Meral Saygun	Burcu Tokuç	Ayşegül Yarpuzlu
Ahmet Tevfik Sünter	Ş. Reyhan Uçku	Ayşe Yüksel
Rabia Sohbet	Ersin Uskun	Nuray Yeşildal
Haydar Sur	Belgin Ünal	Elçin Banu Yoldaşcan
Tayyar Şaşmaz	Demet Ünalın	Faruk Yorulmaz
Zeynep Şimşek	Sarp Üner	Ali Naci Yıldız
Şafak Taner	Alaettin Ünsal	Mehmet Zencir
Feride Aksu Tanık	Ö. Faruk Tekbaş	

15.Ulusal Halk Sağlığı Kongresi

15. ULUSAL HALK SAĞLIĞI KONGRE PROGRAMI

2 Ekim 2012, Salı

09.30-11.00	A Salonu	Açılış <ul style="list-style-type: none"> • Uludağ Üniversitesi Oda Orkestrası • Açılış konuşmaları
11.00-11.30	Ara	
11.30-13.00	A Salonu	Sağlık reformları neden, kim için? Oturum Başkanı: Necla Aytekin <ul style="list-style-type: none"> • Reformlar ve ideoloji, Korkut Boratav • Sağlık alanında kamu-özel ortaklığı, Allyson Pollock
13.00-14.00	Yemek	
14.00-15.30	A Salonu	Türkiye'nin Olağan Dışı Durumlar (ODD) ile ilgili karnesi Oturum Başkanı: Ayşe Yüksel <ul style="list-style-type: none"> • ODD'ye hazırlık ve ODD sırasında sunulması gereken hizmetler, Toker Ergüder • ODD sonrasında normal yaşama dönüş, Mehtap Türkay • Van depreminin değerlendirilmesi, Kevser Vatanserver
	B Salonu	Sağlıkta dönüşüm sürecinde sağlık mevzuatındaki değişimin yönü ve içeriği Oturum Başkanı: Cemil Özcan <ul style="list-style-type: none"> • Sağlıkta dönüşüm sürecinde Dünya Bankası'nın ulusal sağlık mevzuatımıza olan etkisi, Nazan Savaş • 663 sayılı KHK'nın değerlendirilmesi, Ayтуğ Atıcı • SGK ve finansmanla ilgili mevzuat, Mustafa Sönmez
15.30-16.00	Ara	
16.00-17.30	A Salonu	Sözel Bildiri Oturumu (1): Temel Halk Sağlığı Oturum Başkanları: Prof.Dr. Osman Günay – Prof.Dr.Gülay Koçoğlu YETİŞKİNLERİN AİLE HEKİMLİĞİ UYGULAMASI İLE İLGİLİ DÜŞÜNCELERİ Çetinkaya, Baykan, Naçar AİLE SAĞLIĞI ELEMANLARI ÇALIŞMA ORTAMLARI VE ÖZLÜK HAKLARI HAKKINDA NE DÜŞÜNÜYOR? GELECEĞE NASIL BAKIYOR? Özdemir, Yücel, Çiçeklioğlu, Öcek KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ İNTERNLERİNİN TIP EĞİTİMLERİ İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRMELERİ 2003-2012 Çağlayan, Etiler, Hamzaoğlu, Yavuz BOLOGNA SÜRECİ VE YÜKSEK ÖĞRENİM: TÜRKİYE NEREYE KOŞUYOR? Şahin ANKARA'DA BAZI AİLE SAĞLIĞI MERKEZLERİNE BAŞVURANLARDA TÜTÜN YASAĞI SONRASI KULLANIMI VE İLİŞKİLİ ETMENLER İlhan, Tunca, Avcı, Civil, Aycan İSTANBUL İLİ HALK SAĞLIĞI ÇALIŞANLARINDA SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLER VE İŞ DOYUM DURUMU Yücel Tüfekçioğlu, Çavdar, Yüceokur,...
	B Salonu	Sözel Bildiri Oturumu (2): Sağlık Yönetimi Oturum Başkanları: Doç.Dr. Günay Saka – Doç.Dr. Bülent Kılıç ŞANLIURFA'DA AİLE PLANLAMASI HİZMETLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ Koruk, Hamidanoğlu AİLE HEKİMLİĞİ UYGULAMASI BİLİNİRLİĞİ: MANİSA Tunca, Öğrük, Alpgiray, Öztürk MANİSA İLİNDE SEÇİLMİŞ AİLE SAĞLIĞI BİRİMLERİNDE BİRİNCİ BASAMAK SAĞLIK HİZMET ÖZELLİKLERİNİN

15.Ulusal Halk Sağlığı Kongresi

		DEĞERLENDİRİLMESİ Özkan Bambal, Erbay Dünder, Eser İZMİR İLİ KAMU SAĞLIK YÖNETİCİLERİNİN LİDERLİK DAVRANIŞLARI Yeşilkayalı, Kılıç KAYSERİ'DE AİLE HEKİMLERİNE BAŞVURU DURUMU VE MEMNUNİYET DÜZEYİ Öztürk, Sağıroğlu, Gün, Balcı SELÇUKLU TIP FAKÜLTESİ HASTANESİ ÇALIŞANLARININ MEMNUNİYET VE ŞİDDETE MARUZ KALMA DURUMLARI Hisar
	C Salonu	Sözel Bildiri Oturumu (3): Bulaşıcı Hastalıklar Oturum Başkanları: Prof.Dr. Melikşah Ertem – Prof.Dr. Leyla Karaoğlu İKİ ÖZEL YURTTA KALAN ÖĞRENCİLERDE MEYDANA GELEN AKUT BARSAK ENFEKSİYONU, ARALIK 2012, BANDIRMA Seçkin, Hakan, Sever TIP FAKÜLTESİ DÖNEM 5 VE DÖNEM 6 ÖĞRENCİLERİNİN KAN VE KAN ÜRÜNLERİ İLE İLGİLİ TEMAS DURUMLARI Dönmez, Kaplan, Yılmaz MANİSA İLİNDE İMPORTE BİR KIZAMIK OLGUSU: KONTROL ÇALIŞMALARI Atasoğlu, Köroğlu, Özden, Yaren,... TÜRKİYE'DE 1991-2010 YILLARI ARASINDAKİ HEPATİT A İNSİDANSI Ay, Torunoğlu, Gürün, Çom ŞANLIURFA İLKÖĞRETİM OKULLARI 2010-2012 YILLARI KUTANÖZ LEİSHMANİASİS AKTİF TARAMA SONUÇLARI Yentür Doni, Gürses, Dikme, Şimşek,... BURDUR DEVLET HASTANESİ PERSONELİNİN RİSKLİ TEMAS DURUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ Sökel,Çoksak, Erçoban, Kılınç, Temel
	D Salonu	Anabilim Dalı Başkanları Toplantısı
17.30-18.15	Poster Alanı	Poster Başında Tartışma
18.15-19.30	Fuaye	Kokteyl
19.30	A Salonu	Nilüfer Belediyesi Çok Sesli Koro Konseri

3 Ekim 2012, Çarşamba

09.30-11.00	A Salonu	Neoliberal Sağlık reformları ve örgütlenme Oturum Başkanı: Ferda Özyurda <ul style="list-style-type: none"> • Neoliberal Sağlık reformları ve desantralizasyon: Latin Amerika örneği, Nuria Homedes • Neoliberal Sağlık reformlarının birinci basamağa etkisi, Göran Dahlgren
11.00-11.30	Ara	
11.30-13.00	A Salonu	Bulaşıcı hastalık tanı ve bildirim sistemindeki sorunlar ve çözüm yolları Oturum Başkanı: Işıl Maral <ul style="list-style-type: none"> • Dünyada erken uyarı ve yanıt sistemi, Asheena Khalakdina • Bulaşıcı hastalıkların tanı ve bildirim sistemindeki sorunlar ve çözüm önerileri, Nur Aksakal • Türkiye'de tüberküloz kontrolü: tanı ve bildirim sistemi ne kadar etkili? Zeki Kılıçaslan
	B Salonu	Gıda güven(siz)liği: Taraflar ve önlemler Oturum Başkanı: Ayşe Emel Önal <ul style="list-style-type: none"> • Türkiye'de tüketime sunulan gıdalar ne kadar güvenli? Samim Saner • Gıda ticareti ve piyasa tüketimi nasıl etkiliyor? Fatma Çelik • GDO ve insan sağlığı: Halk sağlıkçılar ne yapmalı? Işıl Ergin
13.00-14.00	Yemek	

15.Ulusal Halk Sağlığı Kongresi

14.00-15.30	A Salonu	<p>Sözel Bildiri Oturumu (4): Çevre Sağlığı / Afetler ve Kazalar Oturum Başkanları: Prof.Dr. Zeynep Aytül Çakmak – Doç.Dr.Erhan Deveci BİGA YARIMADASINDA ASBEST MARUZİYETİ VE AKCİĞER SAĞLIĞI ÜZERİNE DİSİPLİNLERARASI ÇALIŞMA Bakar, Mirici, Gönügür, Yiğitbaş,... DÜZCE HAVA KALİTESİ İZLEME İSTASYONU 2007-2011 YILLARI ARASI VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ Mayda, Yılmaz İSTANBUL İLİNDE YÜZME VE REKREASYON AMAÇLI KULLANILAN SULARIN MİKROBİYOLOJİK PARAMETRELER AÇISINDAN İNCELENMESİ Balcı, Karatoy Altunkaynak, Şen,... VAN DEPREMİ HASUDER İLE TC SAĞLIK BAKANLIĞI ARASINDA YÜRÜTÜLEN İŞBİRLİĞİ ÇALIŞMASI, 2012 Ertem, Yönetim Kurulu Üyeleri TÜRK KIZILAYI'NDA ÇALIŞAN HEMŞİRELERİN AFETLERE HAZIRLIK DURUMLARI Çelik Şensoy, Nahcivan DÜZCE İLİ TRAFİK ŞUBESİ 2010 YILI KAYITLARINDAKİ TRAFİK KAZALARININ İNCELENMESİ Mayda, Yılmaz, Köklü, Özdemir, Özen,...</p>
	B Salonu	<p>Sözel Bildiri Oturumu (5): Kronik Hastalıklar ve Engellilik Oturum Başkanları: Prof.Dr. Ahmet Öztürk – Doç.Dr. Birgül Özçirpıcı SOSYOEKONOMİK EŞİTSİZLİĞİN KORONER KALP HASTALIĞININ 10 YILLIK RİSKİNE ETKİSİ Şimşek,Sözmen, Günay TÜRKİYE'DE BULAŞICI OLMAYAN HASTALIKLAR KONUSUNDA ARAŞTIRMA KAPASİTESİNİN GELİŞTİRİLMESİ İÇİN HARİTALAMA (MAPPING) ÇALIŞMASI İşlek, Öztoprak, Kılıç, Ünal BALÇOVA'DA DİYABETLİ BİREYLERDE TEDAVİ ALMA VE KAN GLUKOZ DÜZEYİNİN KONTROL ALTINA ALINMA DURUMU Tarı Selçuk, Sözmen, Ünal KALP DAMAR HASTALIKLARI EPİDEMİYOLOJİSİ KONUSUNDA TOPLUMDA YAPILAN ÇALIŞMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ Şahan Akduman, Sözmen, Doğanay, Ünal SİVRİHİSAR İLÇESİ LİSE ÖĞRENCİLERİNDE KARDİOVASKÜLER RİSK FAKTÖRLERİNİN YAYGINLIĞI Öztürk, Buğrul, Metintaş, Kalyoncu</p>
	C Salonu	<p>Sözel Bildiri Oturumu (6): İş Sağlığı Oturum Başkanları: Doç.Dr. Çiğdem Çağlayan – Doç.Dr. Meral Saygun TEMİZLİK İŞÇİLERİNİN GÜNEŞ IŞINLARINDAN KORUNMAYA YÖNELİK BİLGİ VE UYGULAMALARI Boztepe, Özsoy, Erkin Balyacı HEMŞİRE/EBE, ACİL TIP TEKNİSYENLERİNİN KESİCİ/DELİCİ ALETLERLE YARALANMA DURUMU Mihçioğur, Durukan, Bilgili Aykut, Akın İSTANBUL'DA BİR YATAKLI TEDAVİ KURUMUNDA ÇALIŞAN EBE VE HEMŞİRELERİN ŞİDDETE UĞRAMA SIKLIKLARI Tarı Selçuk, Çevik, Karataş DENİZLİ İLİNDEKİ KAMUYA BAĞLI SAĞLIK KURUMLARINDA ÇALIŞAN SAĞLIK MESLEK GRUPLARINDA ŞİDDETE UĞRAMA SIKLIĞININ BELİRLENMESİ Solakoğlu Uçar, Karahan, Arpacı,... AİLE SAĞLIĞI MERKEZLERİNDE ÇALIŞAN EVLİ HEMŞİRELERİN İŞ YAŞAMININ AİLE YAŞAMI ÜZERİNE ETKİLERİNİN İNCELENMESİ Gürel, Özsoy, Öztürk Dönmez İŞYERİNDE OLUŞTURULAN SİGARA BIRAKMA MERKEZİNİN SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ Pekel, Baydur, Doğanay, Akdeniz,...</p>

15.Ulusal Halk Sağlığı Kongresi

15.30-16.00	Ara	
16.00-17.30	A Salonu	HASUDER Yeterlik Kurulu Toplantısı
	B Salonu	Geçmişten Geleceğe Halk Sağlığı Hemşireliği Oturum Başkanı: Ayla Bayık <ul style="list-style-type: none"> Sağlık Politikalarının Halk Sağlığı Hemşireliğine Yansımaları, Zuhal Bahar Halk Sağlığı Hemşirelerinin değişen rollerinin halkın sağlığına yansımaları, Süheyla Özsoy Gelecekte Beklentiler: Eğitimde, Uygulamada ve Örgütlenmede Halk Sağlığı Hemşireliğinin Yapılandırılması, Selma Öncel
	C Salonu	Halk Sağlığı Asistanları Toplantısı
17.30-18.15	A Salonu	HASUDER Yeterlik Kurulu Toplantısı
	B Salonu	Halk Sağlığı ve Mizah Prof.Dr.Çağatay Güler
	C Salonu	Türkiye’de Halk Sağlığı Hemşireliği Araştırmaları İçin Öncelikler Kolaylaştırıcı: Semra Erdoğan
	Poster Alanı	Poster Başında Tartışma

4 Ekim 2012, Perşembe

09.30-11.00	A Salonu	Sağlığın finansmanı ve reformlar Oturum Başkanı: Galip Ekuclu <ul style="list-style-type: none"> Uluslararası sağlık politikaları ve reformlar, Jean-Pierre Unger Reformların ödeme yöntemlerine etkisi: Performansa dayalı ek ödeme, Feride Aksu Tanık
11.00-11.30	Ara	
11.30-13.00	A Salonu	Dünya Sağlık Örgütü’nün Yeni Avrupa Sağlık Politikası: Sağlık 2020 Oturum Başkanı: Necati Dedeoğlu <ul style="list-style-type: none"> Sağlık 2020 neyi hedefliyor? Agis Tsouros “Herkes için Sağlık”tan “Sağlık 2020”ye: Dünyada hedeflere erişilebildi mi? Gazanfer Aksakoğlu “Herkes için Sağlık” ve “Sağlık 2020” Türkiye açısından değerlendirme, Ahmet Saltık
	B Salonu	Türkiye’nin çevre gündemi: Atıklar, enerji ve kent planları Oturum Başkanı: Ali Osman Karababa <ul style="list-style-type: none"> Atık yönetimi, geri kazanım ve çevre, Çağatay Güler Kent planları ve çevre, Murat Cemal Yalçınan Enerji ve çevre, Tanay Sıdkı Uyar
13.00-14.00	Yemek	
14.00-15.30	A Salonu	Bulaşıcı olmayan hastalıklar, günümüzde ve gelecekte bizleri bekleyenler Oturum Başkanı: Murat Topbaş <ul style="list-style-type: none"> Sağlıklı yaşlanma, Geoff Green Birleşmiş Milletler Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar İşbirliği: Umutlar –eleştiriler, Gül Ergör Türkiye’de sağlıkta yeni örgütlenmenin bulaşıcı olmayan hastalıkların kontrolü açısından getirdikleri, Belgin Ünal
	B Salonu	Sözel Bildiri Oturumu (7): Çocuk Sağlığı Oturum Başkanları: Prof.Dr. Gülsen Güneş – Doç.Dr. Meltem Çiçeklioğlu ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNDE AKRAN ÇATIŞMASI İNCELENMESİ Sohbet, Mermer İLKÖĞRETİM OKULU ÖĞRENCİLERİNDE AKRAN ZORBALIĞININ DEĞERLENDİRİLMESİ İncedal, Aksüt, Şeker, Balcı, Günay

15.Ulusal Halk Sağlığı Kongresi

		İLKÖĞRETİM VE LİSE ÖĞRENCİLERİ ARASINDA İNTERNET BAĞIMLILIĞI VE YALNIZLIK Koyuncu, Ünsal, Arslantaş BİR SAĞLIK EŞİTSİZLİĞİ OLGUSU: BEBEK ÖLÜM HIZININ BÖLGELERE ve İLLERE GÖRE DEĞİŞİMİ Tüzün AKUT VE ACİL DURUMLAR OKUL SAĞLIĞI HEMŞİRELİĞİ UYGULAMALARININ OMAHA SİSTEMİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ Ardıç, Esin ÇOCUKLAR ve GENÇLER İÇİN GELİŞTİRİLMİŞ GENEL AMAÇLI YAŞAM KALİTESİ ÖLÇEĞİ KIDSCREEN'İN TÜRK DİLİNE UYARLANMASI VE PSİKOMETRİK ÖZELLİKLERİ Baydur, Eser, Ergin, Gerçeklioğlu
	C Salonu	Sözel Bildiri Oturumu (8): Kadın Sağlığı / Üreme Sağlığı Oturum Başkanları: Prof. Dr. Reyhan Uçku – Doç.Dr. Burcu Tokuş SAĞLIĞI GELİŞTİRME MODELLERİ İLE YAPILAN HEMŞİRELİK GİRİŞİMLERİNİN KADINLARIN MEME VE SERVİKS KANSERİNE YÖNELİK ERKEN TANI DAVRANIŞLARINA ETKİSİ Ersin YAŞLI KADINLARIN KENDİ KENDİNE MEME MUAYENESİNİ YAPMA BECERİSİNE HEMŞİRELİK GİRİŞİMLERİNİN ETKİSİ Kissal, Beşer İZMİR İLİ BORNOVA İLÇESİNDE DISMENORE SIKLIĞI VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER: TOPLUM TABANLI BİR ARAŞTIRMA Özdemir, Yücel, Gülhan, Ceber, Eser DOĞUM YAPAN KADINLARIN DOĞUM ŞEKLİNE YÖNELİK TERCİHLERİ VE ETKİLEYEN FAKTÖRLER Oktay, Duran GENÇ YETİŞKİN ERKEKLERİN KADINA KARŞI YAPILAN ŞİDDET İLE İLGİLİ ALGI, TUTUM VE DAVRANIŞLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ Bebiş, Özdemir, Ortabağ, Ceylan
15.30-16.00	Ara	
16.00-17.30	A Salonu	HASUDER Genel Kurulu
	B Salonu	Halk Sağlığı Hemşirelerinin Türkiye'de Kadın Sağlığına Yönelik Öncelikleri Oturum Başkanı: Ümit Seviğ <ul style="list-style-type: none"> • Çalışma Yaşamı ve Kadın Sağlığı: Sigortalı/Sigortasız Çalışan Kadın, Ücretsiz Aile İşçisi Olarak Çalışan Kadın Ve Çalışan Yaşlı Kadın, Nihal Esin • Obezite ve Kronik Hastalıklarda Risk Grubu Kadınlar, Nursen Nahcivan • Yoksul Kadınların Sağlık Sistemine Ulaşımında Halk Sağlığı Hemşirelerinin Rolü, Rabia Hacıhasanoğlu Aşlar
17.30-18.15	A Salonu	HASUDER Genel Kurulu
	B Salonu	Günümüzün Sağlık Sisteminde Halk Sağlığı Hemşireliği Uygulamaları için Fırsatlar ve Engeller Kolaylaştırıcı: Nimet Karataş
	Poster Alanı	Poster Başında Tartışma

5 Ekim 2012, Cuma

09.30-11.00	A Salonu	Türkiye'de sağlık reformları (1980-2012) Oturum Başkanı: Hamdi Aytekin <ul style="list-style-type: none"> • Türkiye'de sağlık reformlarının uygulama süreci, Ferruh Niyazi Ayoğlu • Sağlıkta Dönüşüm Programı, Sağlık Bakanlığı Temsilcisi • Sağlıkta Dönüşüm Programı'nın değerlendirilmesi, İlker Belek
11.00-11.30	Ara	

15.Ulusal Halk Sağlığı Kongresi

11.30-13.00	A Salonu	<p>Devletin yeniden yapılanması ve halk sağlığı hizmetleri Oturum Başkanı: İskender Gün</p> <ul style="list-style-type: none"> • Halk sağlığı Kurumu, örgüt yapısı ve işlevleri, Mustafa Öztürk • Kamu hastane birlikleri: Kim için, amacı nedir? Cavit Işık Yavuz • Yeni yapılanma halk sağlığı açısından ne anlama geliyor? Mehmet Zencir
	B Salonu	<p>21. yüzyılda halk sağlığı açısından araştırmalar Oturum Başkanı: Bahar Güçüz Doğan</p> <ul style="list-style-type: none"> • Akademik kapitalizm ve araştırmalara etkisi, Murat Civaner • Memnuniyet araştırmaları: Neden, kim için? Erhan Eser • Günümüzde halk sağlığı araştırmaları ne için yapıyor? Selim Kılıç
13.00-14.00	Yemek	
14.00-15.30	A Salonu	<p>Sözel Bildiri Oturumu (9): Epidemiyoloji / Demografi ve Sağlık / Tıp için Sosyal Bilimler / Sağlık Ekonomisi Oturum Başkanları: Doç.Dr. Zeliha Öcek – Doç.Dr. Emel İrgil</p> <p>SAMSUN İL MERKEZİNDEKİ LİSE ÖĞRETMENLERİNDE SİGARA İÇME SIKLIĞI VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER Pekşen, Dabak, Orhan, Özbahar Acar,...</p> <p>LİSE ÖĞRENCİLERİNİN KENDİ BİLDİRDİKLERİ AĞIRLIK VE BOY DEĞERLERİNİN GEÇERLİLİĞİ Öztürk, Buğrul, Metintaş, Kalyoncu</p> <p>MANİSA İLİNDE 2011 YILINA AİT ÖLÜM BİLDİRİMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ Atasoylu, Deveci, Altun, Ovayurt,...</p> <p>HALK SAĞLIĞI ALANINDA AHLAK VE ETİK SORUNLARI Civaner</p> <p>İSTANBUL'DA OTİSTİK ÇOCUKLAR EĞİTİM MERKEZLERİNDEKİ ÖĞRENCİ EBEVEYNLERİNİN YAŞAMLARI BOYUNCA</p> <p>KARŞILAŞTIKLARI SORUNLARIN İNCELENMESİ Arslan, Lüleci, Hıdıroğlu, Karavuş</p> <p>KALP HASTALIKLARININ HASTANE MALİYETLERİ VE ETKİLEYEN ETMENLER Sözmen, Pekel, Yılmaz, Akduman,...</p>
	B Salonu	<p>Sözel Bildiri Oturumu (10): Sağlık Eğitimi Oturum Başkanları: Prof. Dr. Meltem Çöl – Doç.Dr. Zeynep Baykan</p> <p>TÜTÜNLE MÜCADELEDE KURUMSAL SİGARA BIRAKMA MÜDAHALESİ UZUN DÖNEM SONUÇLARI Bozkurt, Dikbaş, Cengiz, Erikoğlu,...</p> <p>MANİSA'DA SEÇİLEN KENTSEL VE GECEKONDU BÖLGELERİNDE YETİŞKİNLERDE SAĞLIK OKUR-YAZARLIĞI VE ETKİLİ FAKTÖRLER Erbay Dünder, Dede</p> <p>SAĞLIK MESLEK LİSESİ ÖĞRENCİLERİNDE SAĞLIK DAVRANIŞLARI İLE SAĞLIK DENETİM ODAĞI VE ÖZ YETKİNLİK İLİŞKİSİ: NİĞDE ÖRNEĞİ Durduran, Bodur, Samancı Tekin</p> <p>DİCLE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ 2011-2012 YILI İNTÖRNLERİNİN PRATİSYEN HEKİM OLARAK YETERLİLİK ALGILARI Kılınç Bulut, Palancı, Karadeniz,...</p> <p>7-11 YAŞ ARASI OKUL ÇOCUKLARINA 'TEMEL YAŞAM DESTEĞİ PROGRAMININ' UYGULANMASI Özata, Nahcivan</p> <p>AKRAN VE YETİŞKİN LİDERLİ EĞİTİM YÖNTEMLERİNİN TEMEL İLK YARDIM EĞİTİMİNE ETKİSİ Yalçın, Yıldız</p>
	C Salonu	<p>Sözel Bildiri Oturumu (11): Kronik Hastalıklar ve Engellilik / Toplum Beslenmesi Oturum Başkanları: Prof. Dr. Seçil Özkan – Prof.Dr. Aliye Mandracioğlu</p> <p>DİYARBAKIR'DA 7. VE 10. SINIF ÖĞRENCİLERİNDE SİGARA KULLANIMI Saka, Börtüçene, Çiçek, Berent</p> <p>KAHVEHANE, KAFETERYA VE LOKANTALARDA HİZMET VERENLERİN SİGARA YASAĞINA DESTEK DURUMU VE SİGARA KULLANIMLARINDAKİ DEĞİŞİM Öztürk, Balcı, Gün, Şarlı</p> <p>TOPLUM TABANLI SİGARA BIRAKMA MERKEZİNDE BİR YILLIK BAŞARI HIZI VE YENİDEN BAŞLAMA DURUMU Pekel, Ergör, Günay, Soysal, Doğanay,...</p> <p>BİR ÜNİVERSİTENİN BAZI ÖĞRENCİLERİNİN GIDA GÜVENLİĞİ KONUSUNDAKİ BİLGİ, GÖRÜŞ VE UYGULAMALARI Bilgili Aykut, Mihçioğur, Durukan, Akın</p> <p>BİR SAĞLIK OCAĞI BÖLGESİNDE YAŞAYAN 0-2 YAŞ ÇOCUKLARDA MALNÜTRİSYON SIKLIĞI VE MALNÜTRİSYON SAPTANAN ÇOCUKLARIN ANNELERİNE VERİLEN EĞİTİMİN ETKİSİ Demir, Özçirpici</p>

15.Ulusal Halk Sağlığı Kongresi

15.30-16.00	Ara	
16.00-17.30	A Salonu	Sağlığın geliştirilmesinde yeni araçlar Oturma Başkanı: Birgül Piyal <ul style="list-style-type: none"> Sağlığı geliştirme stratejileri, Zeynep Şimşek Sağlık iletişimi ve medya, Sedat Küçükay Sağlık okur yazarlığı ve internetin sağlık bilgi kaynağı olarak kullanılması, Sibel Kalaça
	B Salonu	Üreme sağlığı hizmetleri: Ne durumdayız, nereye gidiyoruz? Oturma Başkanı: Şennur Dabak <ul style="list-style-type: none"> Siyasetin müdahalesi: "3 çocuk" önerisine nasıl bakmalı? Ayşe Akın Üreme sağlığı hizmetleri ve toplumsal cinsiyet, Türkan Günay Türkiye'de üreme sağlığı hizmetleri nereye gidiyor? Nilüfer Özyayın
17.30-18.15	A Salonu	Sahadaki Halk Sağlıkçılar Toplantısı
	Poster Alanı	Poster Başında Tartışma
18.15-19.00	A Salonu	Sahadaki Halk Sağlıkçılar Toplantısı
19.30		Kongre Yemeği

6 Ekim 2012, Cumartesi

09.30-11.00	A Salonu	Türkiye'de aile hekimliği uygulamalarının değerlendirilmesi Oturma Başkanı: Remzi Aygün <ul style="list-style-type: none"> Aile hekimliği uygulamasının birinci basamağa etkisi, Alper Türkbayrak Aile hekimliği uygulamasında ekip hizmeti anlayışı, Sabahat Gözüm Halk sağlığı penceresinden Türkiye'de aile hekimliği uygulaması, Talat Bahçebaşı
	B Salonu	İstihdam statülerinde değişim ve iş sağlığına etkileri Oturma Başkanı: Ferdi Tanır <ul style="list-style-type: none"> Sanayi sektöründe istihdam ve iş sağlığı, Türk-İş temsilcisi Hizmet sektöründe istihdam ve iş sağlığı, Arzu Çerkezoğlu Tarım sektöründe istihdam ve iş sağlığı, Çalışma Bakanlığı temsilcisi
11.00-11.30	Ara	
11.30-13.00	A Salonu	Forum: Sağlık Reformlarının Halk Sağlığına Etkileri Kolaylaştırıcılar: Tacettin İnandı, Kayıhan Pala <ul style="list-style-type: none"> Kongre Bildirgesinin görüşülmesi
13.00-13.30	Yemek	
13.30-18.30		Sosyal program: Bursa Büyükşehir Belediyesi rehberliği eşliğinde Bursa tarihi kent gezisi <ul style="list-style-type: none"> Karagöz Müzesi Atatürk Müzesi Osmangazi Türbesi, Orhangazi Türbesi ve Tophane Saat Kulesi Hanlar Bölgesi Bursa Kent Müzesi Yeşil Türbe

Sunuş Konuşmaları

15.Ulusal Halk Sağlığı Kongresi

Değerli katılımcılar,

HASUDER ve Anabilim Dalımız tarafından işbirliği ile düzenlenen 15. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi'ne hoş geldiniz.

Sizleri, 20-23 Haziran 1979 tarihinde Kirazlıyayla'da gerçekleştirilen "Toplum Hekimliği Öğretim ve Eğitimi I. Simpozyumu"nun ardından, otuz üç yıl sonra bir kez daha Bursa'da ağırlamaktan büyük bir memnuniyet duyuyoruz.

Bu yıl Kongremizin teması olarak sağlık reformlarını seçtik. Reformları yurt içinden ve dışından konuşmacılarla tartışarak, halk sağlığı penceresinden olumlu ve olumsuz yanlarını hep birlikte irdeleme olanağı bulacağız. Umarız karar vericiler, bilimin ışığında yapacağımız tartışmalara ve değerlendirmelere kulak verirler.

Kongre bilimsel programında üç kurs, sağlık reformları ile ilgili dört ana oturum, halk sağlığı ile ilgili on üç genel oturum, dört adet halk sağlığı hemşireliği oturumu, on bir sözel bildiri oturumu, dört poster başında tartışma, ilk kez düzenlenecek olan HASUDER Yeterlik Kurulu Toplantısı, seçimli HASUDER Genel Kurulu, Halk Sağlığı Anabilim Dalı Başkanları Toplantısı, asistan toplantısı ve sahadaki halk sağlıkçılar toplantısı yer alıyor. Kongrenin sosyal programında ise uluslararası başarıları olan Nilüfer Belediyesi Çok Sesli Korosu'nun konseri ve Bursa tarihi kent gezisi yer alıyor. Bu zengin içeriği gerçekleştirmek üzere ilk kez bir Halk Sağlığı Kongresi toplam yedi gün sürecek.

Kongremizde sekizi yurt dışından olmak üzere, toplam doksan altı oturum başkanı ve konuşmacı görev yapacak. Katılımcı sayımız, günlük katılımlar ve Kongre sırasında yapılacak kayıtlar dışında beş yüz otuz iki kişiye erişmiş durumda. Kongremize katılarak bizi onurlandıran oturum başkanlarımıza, konuşmacılara ve katılımcılara teşekkür ediyoruz.

Kongreye toplam beş yüz elli dört bildiri başvurusu oldu. Tüm bildiriler üç hakem tarafından değerlendirildi. Değerlendirme sonuçlarına göre altmışaltısı sözel ve dört yüz otuz üçü poster olmak üzere toplam dört yüz doksan dokuz bildiri Kongrede sunulmak üzere kabul edildi. Kongremize bildiri göndererek katkıda bulunan yazarlara ve bildiri değerlendirme sürecinde özveri ile çalışan hakemlere teşekkür ediyoruz.

Kongreyi özellikle halk sağlığı asistanları, hekimler, hemşireler ve ebeler daha rahat katılabilirler diye düşük bir katılım ücretiyle düzenlemeye çalıştık. Giderlerimizi düşük tutabilmek için çeşitli önlemler aldık, bazı uygulamalarda değişikliğe gittik. Örneğin Kongrede görevlendirilen halk sağlığı alanından konuşmacı ve oturum başkanlarımızın bazı giderlerini karşılamadık. Hatta kendilerinden –zorunlu olmamakla birlikte- Kongre kayıt bedellerini yatırmalarını beklediğimizi de belirttik. Bu çağrıya uyarak kayıt bedellerini yatıran konuşmacı ve oturum başkanlarımızın tümüne teşekkür ediyoruz.

Kongre kayıt bedellerini düşük tutunca, bir organizasyon şirketi ile çalışma olanağı bulamadık. Bu nedenle bütün organizasyonu Düzenleme Kurulu'nda yer alan meslektaşlarımızla birlikte gerçekleştirdik. Umarım yaşanabilecek aksaklıklar nedeniyle bizleri hoş görürsünüz.

Değerli meslektaşlarımız,

Halk sağlığı Türkiye'de zor bir dönemden geçiyor. Sağlıkta Dönüşüm Programı adı altında gerçekleştirilen neoliberal sağlık reformlarının yarattığı sorunlarla birlikte; yetiştirdiğimiz uzmanların istihdam ve özlük hakları başta olmak üzere yaşadıkları pek çok sorun, çözülmek üzere karşımızda duruyor. 15.Ulusal Halk Sağlığı Kongresi'nin sorunlarımızın çözümünü için yeni bir kilometre taşı olmasını umuyoruz.

15.Ulusal Halk Sağlığı Kongresi

Kongrenin gerçekleştirilmesinde emeği geçen HASUDER Yönetim Kurulu Üyeleri ile aylar boyunca süren özverili çalışmaları nedeniyle başta Doç.Dr.Emel İrgil olmak üzere Anabilim Dalımızın çalışanlarına içtenlikle teşekkür etmek istiyorum.

Saygılarımla.

Prof.Dr.Kayıhan Pala
Kongre Eř başkanı
Uludağ Üniversitesi Tıp Fakóltesi
Halk Sağlığı Anabilim Dalı Başkanı

15.Ulusal Halk Sağlığı Kongresi

15. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi Açılış Konuşması

Değerli katılımcılar 15. Ulusal Halk Sağlığı Kongresine hoş geldiniz, Yeşilliği ve tarihsel özelliği ile öne çıkan güzel kent Bursa'da, bir arada olmanın, önemli bir kongreye başlamanın heyecanı içerisindeyim, hepimizi saygı ile selamlıyorum.

Sizlerle, bu yıl 15.sini gerçekleştirmekte olduğumuz kongrelerimizin kısaca tarihçesini paylaşmak istiyorum. Adı "Halk Sağlığı Kongresi" olmasa da, bu alanda bizler tarafından yapılan ilk toplantı, yine Bursa'da Kirazlıyayla'da "Toplum Hekimliği Öğretim Ve Eğitimi I. Sempozyumu" adı altında 20-23 Haziran 1979 yılında gerçekleşmiştir. Halk Sağlığı Kongresi Adı altındaki ilk kongre ise 1988 yılında, Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi ile Antalya Tabip Odasının öncülüğünde Antalya'da yapılmıştır. Daha sonraki dönemde bir yıl "Halk Sağlığı Günleri" bir yıl da "Halk Sağlığı Kongresi" düzenlenmiş olup, bu bir süre devam etmiştir. Bir süre sonra "Halk Sağlığı Günleri" kalkmış ve her yıl "Halk Sağlığı Kongresi" düzenlenmeye başlanmıştır.

Bugün itibarı ile, her yıl kongrelerimiz düzenlenmeye devam ederken "Halk Sağlığı Günleri"nin de geri döndüğünü söyleyebilirim. 2011 yılında derneğimizin organize ettiği "Okul Sağlığı Sempozyumu", "Tarım Sağlığı Sempozyumu" gibi etkinliklerin ortak adının "Halk Sağlığı Günleri" olmasına karar verilmiştir. Bu yıl Adana'da ve Şanlıurfa'da düzenlediğimiz etkinliklerin ortak adı, üst adı "Halk Sağlığı Günleri" idi. Derneğimiz bu yıl yine "I. Sanayinin İnsan Ve Çevre Sağlığına Etkileri Sempozyumu: Ergene Havzası Örneği" 25-26 Mayıs 2012 tarihinde Edirne'de yapılan etkinliğe destek olmuştur. Bir yıl içerisinde derneğimiz birkaç sempozyum ve bir kongre gerçekleştirebilecek kapasiteye erişmiştir. Geldiğimiz bu nokta sevindiricidir ve gelecek açısından da umut vericidir. Bu çalışmalarda öncülük eden Çukurova, Harran ve Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı anabilim dallarına teşekkür ediyorum.

Değerli katılımcılar, değerli meslektaşlar...

Halk sağlığı kongreleri giderek büyümektedir, yakın gelecekte daha da büyük katılımcılarla kongre yapacağımıza inanıyorum. Halk sağlığı hemşireliği ile Trabzon'da başlattığımız birliktelik bu yıl da sürdü. Ümit ediyorum ki gelecekte daha kurumsal bir işbirliği sürdürebiliriz. Bunun yanı sıra halk sağlığının diğer mesleklerini de kongremize daha çok katmak hedefimiz olmalı, halk sağlığı kongrelerini daha coşkulu, daha büyük katılımların olduğu ve çok ses getiren kongrelere dönüştürmeyi hedeflememiz gerektiği kanısındayım.

Kongrelerimizin gelişmesi ve sürekliliği açısından, mesleğimiz açısından kongrelerimizin standardının yükseltilmesi çok önemlidir. Kongrelerimizin bazı özellikleri şunlardır:

Kongrelerimizde bilimsellik hiç bir zaman vazgeçemeyeceğimiz bir özelliktir. Bilimsel kirliliğe yol açmayacak şekilde, bildiri değerlendirme ve kabul süreçlerimize ilişkin standartlar belirlemeli ve geliştirmeliyiz. Yine benzeri şekilde panel ve oturumlarımızın belirlenmesine ilişkin temel ilkeleri ve yöntemleri ortaklaşa oluşturmalıyız.

Kongrelerimizin bir diğer temel özelliği demokratik oluşudur. Kongrelerimizde her türlü düşünce ve fikir kendini ifade edebilmelidir. Fikir çeşitliliği bir zenginlik olarak görülmelidir. Olumlu ve düzeyli bir ortamda, karşılıklı saygı çerçevesinde herkes düşüncesini özgürce savunabilmelidir.

Değerli katılımcılar...

Kongrelerimizi çok sınırlı olan öz kaynaklarımızla gerçekleştiriyoruz. Bunun bize sağladığı güçlükler olsa da önemli olumlu yanları da olmaktadır. Düşüncelerimizi, fikirlerimizi özgürce belirtmek bunun en önemli yararlarıdır. Zor yanı ise, paranın çok önemli olduğu bir sistemle, çok az bir para ile iyi bir kongre gerçekleştirmektir.

Kongrelerimizden ve etkinliklerimizden başlıca üç alanda beklentimiz vardır; halk sağlığı bilimine, halkın sağlığına ve meslektaşlarımızın sorunlarının çözümüne katkı sunmasıdır. Bu nedenle burada sunulan bildirimlerin sonuçlarının kamuoyu ile paylaşılması çok önemlidir. Kongre kitaplarımızın bu yıl ilkini çıkardığımız ve her iki yılda bir çıkartılmasını arzu ettiğimiz Türkiye Sağlık Raporu için önemli kaynaklardan biri olmasını arzu ediyoruz.

Değerli katılımcılar, bir kaç cümle ile de halk sağlığının geleceğinden söz etmek istiyorum. Ülkelerin politik tercihleri ne olursa olsun halk sağlığı bir bilim ve sanat dalı olarak varlığını sürdürecektir.

15.Ulusal Halk Sağlığı Kongresi

Ülkemizde de halk sağlığı bilimi gelişerek varlığını sürdürecektir. Meslek etiği, bilimsel bilgi ve becerimiz üzerinden halkın sağlığına yapacağımız katkılarla bilim alanımız da gelişecek ve büyüyecektir.

Tüm dünyada halk sağlığı açısından yapılacak çok Őey var. Pek çok değişimler yaşanıyor, bunların bir kısmı halk sağlığı açısından olumlu iken bir kısmı da ne yazık ki olumsuzluklar içeriyor. Bir yandan insan yaşamı uzarken bir yanda eşitsizlikler derinleşiyor. Dünyanın bazı yerlerinde doğumda beklenen yaşam 80 üzerinde iken, bazı yerlerinde 40'ın altında. Dünyanın bir yerinde insanlar aşırı tüketmekten ölürken, diğer yerinde açlıktan ölüyorlar. Küreselleşme ile kapital ve paraya ilişkin değerler, yarışma öne çıkarken, insana özgü sevgi, kardeşlik, barış gibi değerler gerileme eğilimi gösteriyor. Paranın insanı kullandığı, en tepede olduğu bir dönem yaşıyoruz. Şiddet, çatışma ve savaşlar hız kesmeksizin sürüyor. Bazı yeni bulaşıcı hastalıklar ortaya çıkıyor veya bir kısım hastalık etkenleri dirençli hale geliyor.

İşte bu zorlu koşullarda bizlerin görevi halk sağlıkçılar olarak, sağlıklı bir toplum, sağlıklı bir Türkiye ve Dünya için çalışmak, bu sorunların azalmasına katkı sunmaktır. İnsanlığın iyiyi, doğruyu ve mutluluğu arayışında, barışın, sevginin ve güvenin sağlanması, hastalıkların yanı sıra, çatışmaların ve savaşların önlenmesinde görevlerimiz vardır.

Değerli katılımcılar...

Bu kongrenin gerçekteşmesinde en büyük çabayı kuşkusuz Uludağ Üniversitesi Tıp Fakóltesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı gösterdi. Anabilim Dalı Başkanı ve Kongre Eşbaşkanı Prof. Dr. Kayıhan Pala, Kongre Genel Sekreteri Doç. Dr. Emel İrgil ve diğer çalışma arkadaşlarına profesyonel bir destek olmadan çalıştılar. Kendilerine çok teşekkür ediyorum. Kongrenin düzenlenmesinde önemli bir katkıyı da HASUDER Yönetim Kurulu üyeleri vermiştir. Yönetim Kurulu üyelerimizin tümü düzenleme kurulunda görev alarak hizmet vermiştir. Kongre e-kitabının hazırlanmasında ve web sayfasının yönetiminde Mustafa Kemal Üniversitesi Tıp Fakóltesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı araştırma görevlileri, Ersin Peker, Ömer Alışkın ve Davut Sarı çok çaba harcamışlardır. Kongremize Bursa Verem Savaş Dispanseri başta olmak üzere bazı kurum ve kuruluşlar da önemli katkı vermişlerdir. Kuřkusuz en önemli destek sizlerin katılımıdır. Kongremize destek veren tüm kurum ve kuruluşlara, kişilere ve sizlere çok çok teşekkür ediyorum.

Kongremizin halk sağlığı bilimine ve halkın sağlığına katkı sunması dileği ile hepinize saygı ve selamlarımı sunuyorum. 02.10.2012

Tacettin İnandı
Kongre Eř Başkanı
Halk Sağlığı Uzmanları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

Kaynaklar:

1. Baum A., Cohen L. (1998) Successful behavioral interventions to prevent cancer: The example of skin cancer. Annual Review of Public Health, 19: 318-333.
2. Cokkinides V.E., Weinstock M.A., O'Connell M.C., Thun M.J. (2002) Use of Indoor Tanning Sunlamps by US Youth, Age 11-18 Years, and by Their Parent or Guardian Caregivers: Prevalence and Correlates. Pediatrics, 109(6): 1124-1130.
3. Emmons K.M., Geller A.C., Viswanath V. et al. (2008) The SunWise Policy Intervention for School-Based Sun Protection: APilot Study. JOSN, 24 (4): 215-221.
4. Kristja'nsson S. and et al. (2003). You and Your Skin: a short-duration presentation of skin cancer prevention for teenagers. Health Education Research Theory & Practice, 18 (1): 88-97.
5. Lowe J.B., McDermott L.J., Stanton W.R., et al. (2002) Behavior of Caregivers to Protect Their Infants from Exposure to The Sun in Queensland, Australia. Health Education Research, 17(4): 405-414.
6. Maguire-Eisen M., Rothman K., Demierre M.F. (2005) The ABCs of Sun Protection for Children. Dermatology Nursing, 17(6): 419-433.
7. Saridi M, Pappa V, Kyriazis I, Toska A, Giolis A, Liachapoulou A, Skliros E, Birbas K. 2009. Knowledge and attitudes to sun exposure among adolescents in Korinthos, Greece. Rural Remote Health, 9(4):1162.
8. Uysal A., Altuğ Özsoy S., Ergül Ş. (2004) Öğrencilerin Cilt Kanseri Risklerinin ve Güneş Işınlarından Korunmaya Yönelik Uygulamalarının Değerlendirilmesi. Ege Tıp Dergisi, 43 (2): 95-99.
9. Step by step self examination. <http://www.skincancer.org/skin-cancer-information/early-detection/step-by-step-self-examination>
10. David Cornfield Melenoma Fund, www.dcmf.ca. Dear 16 Year Old Me film.

716

ERGEN YAŞ GRUBUNDA İNTERNET BAĞIMLILIĞI DÜZEYİNİN BELİRLENMESİ

Ayşe Burcu Akbulut, Gülay Yılmazel

Hitit Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu /Çorum

Giriş ve Amaç: İnternet, günümüzde okul, iş ve toplum yaşamında sıkça kullanılan, önemli bir iletişim ve bilgi paylaşım aracıdır. İnternetin akademik kullanımı öncelikle öğrenim ve araştırma için tasarlanmış olsa da, öğrenci hayatının önemli bir parçası haline gelmiştir (1- 2).

Rekreasyon aktivite düzeyinin ötesinde ilerleyen bilgisayar ve internet, ergenlerin yaşamlarında önemli etkiler bırakır hale gelmektedir. Son yıllarda okullarda ve genel toplumda internetin kullanımı dramatik bir şekilde artmıştır. İnternet kullanımındaki bu dramatik artış ergenlerde çeşitli psikolojik değişikliklere yol açabilmektedir. Günlük yaşamda aşırı internet kullanım potansiyelinin bağımlılığa yol açtığı ve bu durumun okul başarısında düşmeye, okul ve aile ilişkilerinde problemlere yol açtığı gösterilmektedir (2-3).

Bilişim ve teknoloji dünyasındaki hızlı gelişmelerin sunduğu internet ortamı insanların yaygın bir şekilde kullandığı sosyal ortamlardan biri olmuştur. Ancak bu ortamın yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline getirerek bağımlılık düzeyinde kullanılması zamanın etkili yönetilememesine, ergenlerin inaktif bir yaşama geçmesine yol açabilir.

Bu çalışma, ergenlerin internet bağımlılığı düzeylerini ve internet bağımlılığı düzeylerini etkileyen sosyo-demografik özellikleri belirlemek amacı ile yapılmıştır.

Gereç-Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu araştırma Temmuz 2012 tarihinde Çorum il merkezindeki bir dershanede yapılmıştır. Dershanenin yaz kurslarına kayıtlı ergen yaş grubundaki 150 öğrenci araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Kayıtlı öğrencilerin tamamına ulaşılması hedeflendiğinden örneklem seçimine gidilmeyerek çalışmayı kabul eden 100 öğrenciye anket uygulanmıştır. Ulaşma oranı % 66.6'dır. Anket formunda öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini sorgulayan ve 18 sorudan oluşan bir soru formu ile 20 maddeden oluşan internet bağımlılığı ölçeği yer almıştır.

15.Ulusal Halk Sağlığı Kongresi

Young (1996) tarafından, DSM - IV'ün "Patalojik Kumar Oynama" ölçütlerinden uyarlanarak oluşturulan "Tanı Anketi" daha sonra geliştirilmiş ve 20 soruluk bir "İnternet Bağımlılık Ölçeği" oluşturulmuştur. Likert tipi bir ölçek olan İnternet Bağımlılık Ölçeği'nde katılımcıdan "hiçbir zaman" "Nadiren" "Arada sırada" "Çoğunlukla" "Çok sık" ve "Devamlı" seçeneklerinden birini işaretlemesi istenmektedir. Bu seçeneklere sırasıyla 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 puan verilmektedir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 20 en yüksek puan 120'dür. 80 ve üzeri puan alanlar "İnternet bağımlısı" olarak tanımlanmaktadır. 50-79 puan arası alanlar "Sınırlı Semptom gösterenler", "50 puan ve altı " alanlar "Semptom Göstermeyenler" olarak tanımlanmıştır. Bayraktar (2001)'in araştırması sırasında İngilizce 'den Türkçe 'ye çevirilen ölçek, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji Anabilim dalındaki beş öğretim görevlisi tarafından incelenmiş ve sorular anlam bütünlüğünü bozmayacak şekilde 12- 17 yaş grubu ergenlerin anlayabileceği şekilde uyarlanmıştır. Çeviri testin standardize edilmiş alpha değeri açısından güvenilirliği 0.91'dir. Bu sonuçlar testin güvenilir olduğunu düşündürmektedir (4). Bu çalışmada alpha değeri 0.88 olarak bulunmuştur.

Elde edilen veriler SPSS 17.0 programı yardımıyla değerlendirildi. Değerlendirmelerde independent t testi ve One-Way Anova (Post-hoc Tukey) testi kullanıldı. İnternet bağımlılığı ölçeği bağımlı değişken olarak ele alındı. Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri, evlerinde bilgisayar ve internet olması, internet kullanım süreleri, internet kullanımında anne ve babalarının kontrolünün olması bağımsız değişkenlerdir.

Resmi eğitim kurumlarının faal olmadığı bir dönemde çalışmanın yapılmış olması ve bu nedenle istenen düzeyde ergene ulaşılamamış olması çalışmanın sınırlılıklarındandır.

Bulgular: Araştırma dâhil edilen ergenlerin %65.0'i kız, %35.0'i erkektir. Araştırmaya katılanların yaş ortalamaları 14.63 ± 2.09 olup %64.4'ü 15-17 yaş grubundadır. Ergenlerin %37.6'sı ilköğretime, %62.4'ü lise eğitimine devam etmektedir. Ergenlerin %43.6'sı aylık gelir düzeylerinin 1000- 1499 TL arasında olduğunu belirtmiştir.

Ergenlerin %74.3'ü boş zamanlarında müzik dinlediğini, %54.5'i kitap okuduğunu, %47.5'i spor yaptığını ve %45.5'i internet kullandığını belirtmiştir. İnternet kullanma ile ilgili özellikler incelendiğinde; ergenlerin %80.2'sinin evinde bilgisayar olduğu, %90.1'nin ise internet kullandığı saptanmıştır. İnternet kullananların %51.6'sının 2 yıldan fazla süredir internet kullandığı ve ortalama internet kullanım süresinin 2.23 ± 0.81 yıl olduğu saptanmıştır. Saat 15:00'dan 22:00'a kadar internet kullananların oranı %48.4'dür. İnternetin %70.3'ü evde kullanılmaktadır. İnternet kullanımının kontrolünün kendisinde olduğunu belirten ergenlerin oranı %74.7 olup anne ve babaların internet kullanımını kontrol oranları oldukça düşüktür (sırasıyla %13.2 ve %12.1). Ergenlerin %43.6'sı interneti ödev hazırlamak, %37.6'sı film/ mp3 indirmek ve %27.7'si oyun oynama amacı ile kullanmaktadır.

Ergenlerin internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanların ortalaması 38.75 ± 13.00 olarak bulunmuştur (Min-max:20-76).

Erkek öğrencilerin internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanların ortalaması kız öğrencilerden daha yüksek olup gruplar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p > 0.05$). 15-17 yaş grubunda olan öğrencilerin puan ortalamaları 12-14 yaş grubuna göre daha yüksektir. Yaş grupları ile internet bağımlılığı ölçeğinden alınan puanlar arasındaki fark anlamlı değildir. Aylık gelir düzeyi 1000-1499 TL olan, ilçe merkezinde yaşayan, anne-babası sağ ve birlikte olan, anne ve babasının eğitim düzeyi lise ve üzerinde olan ergenlerin internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanların ortalaması daha yüksektir. Aylık gelir düzeyi, yaşamın büyük çoğunluğunun geçirildiği yer, anne-babanın hayatta olma durumu ve anne-babanın eğitim durumu açısından gruplar arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Evinde bilgisayar olan ve internet kullanan ergenlerin ölçeğin genelinden aldıkları puanların ortalaması daha yüksektir ancak gruplar arasındaki fark anlamlı değildir ($p > 0.05$). 1-2 yıl süre ile internet kullandığını ifade edenlerde internet bağımlılığı puanlarının ortalaması daha düşüktür. İnternet kullanma süresi ile internet bağımlılığı puanları arasındaki fark anlamlı değildir. Gün içinde en fazla internetin kullanıldığı zaman dilimi 15:00'dan 22:00' kadar olan zaman dilimidir. Saat 22:00'dan sonra internet kullandığını belirtenlerin puan ortalaması diğer zaman dilimlerinde kullananlara göre daha yüksektir. İnternetin kullanıldığı zaman dilimi ile internet bağımlılığı puanları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$). İnternet kullanım kontrolünün anne ve babasında olduğunu belirtenlerde bağımlılık puanları oldukça yüksektir ve gruplar arasındaki fark anlamlıdır

15.Ulusal Halk Sağlığı Kongresi

($p < 0.05$). Okulda internet kullandığını belirten ergenlerin bağımlılık puanları internet kafe ve evde internet kullananlara göre daha fazladır. Ancak internetin kullanıldığı yer bakımından gruplar arasındaki fark anlamlı değildir ($p > 0.05$).

Tartışma ve Sonuç/Öneriler: Bu çalışmada ergenlerin %45.5'inin boş zamanlarında internet kullandığı saptanmıştır. İzmir'de (5) öğrencilerin % 41.0'unun boş zamanlarında internet kullandığı tespit edilmiştir. Çalışmamızdan elde edilen sonucun yüksek olmasının sebebi evren ve örneklemin farklı yerlerde farklı gruplarda seçilmiş olmasından kaynaklanabilir. Ergenlerin %80.2'sinin evinde bilgisayar olduğu, %90.1'nin ise internet kullandığı saptanmıştır. İnternet kullananların %51.6'sının 2 yıldan fazla süredir internet kullandığı ve ortalama internet kullanım süresinin 2.23 ± 0.81 yıl olduğu saptanmıştır. Evinde bilgisayar olanların %70.3'ünün internetin evinde kullandığı belirlenmiştir. Evde bilgisayar bulunmasının internet kullanımını ve dolayısıyla internet kullanım süresini artırdığı görülmektedir.

Ergenlerin %43.6'sı interneti ödev hazırlamak, %37.6'sı film/ mp3 indirmek amacı ile kullanmaktadır. Ülkemizde bilgisayar ve internet kullanımı eğitim-öğretim sistemimizin bir parçası haline gelmiştir. Gerek örgün gerekse interaktif eğitimde öğrenciler ödev hazırlama, ders takip etme ve araştırma projeleri amacıyla interneti kullanmaktadır. Akademik amaçlı bilgisayar kullanımı öğrencilerde internet kullanma düzeyini artırabilir.

Ergenlerin internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanları ortalaması 38.75 ± 13.00 olarak bulunmuştur. Erkek öğrencilerin internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanların ortalaması kız öğrencilerden daha yüksek olduğu, gruplar arasındaki fark anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p > 0.05$). Toplumumuzda erkeklerin daha serbest hareket edebilmeleri, dışarıya çıkma alışkanlarında kontrolün aileleri tarafından kendilerine verilmesi onların internet kullanımını ev dışına taşıyabilmelerine ve kızlara göre daha fazla internet kullanmalarına neden olabilir. Aynı çalışmalarda annesinin eğitim düzeyi yüksek olanlarda daha yüksek ve anlamlı bağımlılık puanları elde edilmiştir. Bu çalışmada anne ve babasının eğitim düzeyi lise ve üzerinde olan ergenlerin internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanların ortalaması daha yüksek olduğu ancak gruplar arasındaki fark anlamlı olmadığı belirlenmiştir. Ebeveynlerin eğitim düzeyinin yüksek olması, gelir düzeyinin, hane halkı refah düzeyinin artmasına ve çocuklara daha iyi imkânların sağlanmasına katkıda bulunabilir. Bu durum evde internet kullanımını artıran olumsuz bir durum olarak karşımıza çıkabilir.

Evinde bilgisayar olan ve internet kullanan ergenlerin ölçeğin genelinden aldıkları puanların ortalaması daha yüksektir ancak gruplar arasındaki fark anlamlı değildir ($p > 0.05$). 1-2 yıl süre ile internet kullandığını ifade edenlerde internet bağımlılığı puanlarının ortalaması daha düşüktür. İnternet kullanma süresi ile internet bağımlılığı puanları arasındaki fark anlamlı değildir. Evde bilgisayar bulunması ve internet kullanımının internet bağımlılığı üzerinde etkili olmadığı görülmektedir. Çalışmamızda gün içinde en fazla internetin kullanıldığı zaman diliminin 15:00'dan 22:00'a kadar olduğu belirlenmiştir. Saat 22:00'dan sonra internet kullandığını belirtenlerin puan ortalaması diğer zaman dilimlerinde kullananlara göre daha yüksektir. İnternetin kullanıldığı zaman dilimi ile internet bağımlılığı puanları arasındaki fark anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$). İnternet kullanım kontrolünün anne ve babasında olduğunu belirtenlerde bağımlılık puanları oldukça yüksektir ve gruplar arasındaki fark anlamlıdır ($p < 0.05$). Öğrencilerin günün kalan zamanında daha serbest kalmaları gece 22:00'dan sonra internet kullanımını artıran bir unsur olabilir. Ebeveynlerin internet kullanımında aşırı kontrollü davranmaları gençleri okul ve kafe gibi ortamlarda internete girmelerine teşvik ederek internet bağımlılığı düzeylerini artırabilir. Okulda internet kullandığını belirten ergenlerin bağımlılık puanları internet kafe ve evde internet kullananlara göre daha fazladır. Ancak internetin kullanıldığı yer bakımından gruplar arasındaki fark anlamlı değildir ($p > 0.05$).

Sonuç olarak bu çalışmada ergenlerin internet bağımlılığı ölçeğinden aldıkları puanların ortalaması 38.75 ± 13.00 olarak bulunmuştur. Ergenlerin internet bağımlılığı açısından sınırlı semptom düzeyinde oldukları saptanmıştır. İnternetin kullanıldığı zaman dilimi ile internetin anne ve babanın kontrolünde kullanılıyor olması internet bağımlılığı üzerinde etkili olan değişkenlerdir. İnternetin kontrollü bir şekilde kullanımının sağlanması konusunda ergenlere, ailelere ve eğitimcilere yönelik eğitim programlarının düzenlenmesi, ülke genelinde ergenlere yönelik ileriye dönük çalışmaların planlanması ulusal verilere ulaşmak açısından yararlı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Ergen, bilgisayar, internet, bağımlılık

Kaynaklar:

1. Üneri ÖŞ, Tanıdır C. Bir Grup Lise Öğrencisinde İnternet Bağımlılığı Değerlendirmesi: Kesitsel Bir Çalışma. Düşünen Adam Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Dergisi 2011;24: 265-272.
2. Chou C, Condron L, Belland JC. Review of the Research on Internet Addiction. Educational Psychology Review 2005; 17(4): 363-388.
3. Kima K, Ryub E, Chonb MY, Yeunb EJ, Choic SJ, Seod JS et all. : Internet addiction in Korean adolescents and its relation to depression and suicidal ideation: A questionnaire survey. International Journal of Nursing Studies 2006; 43: 185-192.
4. Bayraktar F. (2001). İnternet kullanımının ergen gelişimindeki rolü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
5. Aslan N, Cansever B. Ergenlerin boş zaman değerlendirme algısı. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2012; 42: 23-35.

870

EVDE SAĞLIK HİZMETLERİ KAYSERİ ÖRNEĞİ

Rukiye Yalap Tuna¹, Ümit Özdemir¹, Emel Güden², İbrahim Demirel², Ahmet Öksüzokaya²

¹Kayseri Halk Sağlığı Müdürlüğü, ² Kayseri İl Sağlık Müdürlüğü

Giriş: Tüm dünyada 65 yaş ve üstü nüfus oranı gittikçe artmaktadır. Ülkemizde genç nüfus oranı çoğu gelişmiş ülkeye oranla daha yüksek olmakla birlikte yıldan yıla yaşlı nüfus oranı da artmaktadır. Yaşlı nüfusun artması ile birlikte yaşlı sağlığı gittikçe önem kazanmaktadır. Yaşlı sağlığı hizmetlerinin temel noktalarından birini de evde sağlık hizmetinin sunulması oluşturmaktadır.

Ülkemizde Evde Sağlık Hizmetleri; Evde Bakım Hizmetleri Sunumu Hakkında Yönetmelik (R.G. Tarihi:10.03.2005 R.G. Sayısı:25751); Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 1.2.2010 tarih ve 3895 sayılı Evde Sağlık Hizmetlerinin Uygulama Usul ve Esasları Hakkında Yönerge doğrultusunda başlamıştır. İlgili yönetmelikte Evde Bakım Hizmeti: Hekimlerin önerileri doğrultusunda hasta kişilere, aileleri ile yaşadıkları ortamda, sağlık ekibi tarafından rehabilitasyon, fizyoterapi, psikolojik tedavi de dahil tıbbi ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde sağlık ve bakım ile takip hizmetlerinin sunulması olarak tanımlanmıştır.

Bu çalışma; Kayseri il genelinde Kayseri İl Sağlık Müdürlüğü bünyesinde sunulan evde sağlık hizmetlerinin hizmet verdiği hastaların bazı epidemiyolojik özelliklerini ve bu hastalara sunulan sağlık hizmetlerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Kayseri İl Sağlık Müdürlüğü Evde Sağlık Hizmetleri Birimi tarafından hizmet sunulan hastalara ait bilgilerin retrospektif olarak değerlendirildiği çalışmada; örnekleme 1 Ocak 2011-1 Mart 2012 tarihleri arasında bakılan 1128 hasta alınmış, verileri tam olan 1085 hasta değerlendirilmiştir. İstatistik analizler SPSS paket programı kullanılarak yapılmıştır.

Bulgular: Araştırma kapsamına alınan 1128 hastanın %53,2'sini kadınlar oluşturmaktadır. Hastaların 1 yaş ile 112 yaş aralığında olup yaş ortalaması 68.8 ±21'dir. Kadın hastaların yaş ortalaması 72.5 ± 18.9 iken erkek hastaların yaş ortalaması 64.6 ± 22.9 olup aradaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır (t=6.277, p=0.000). Hizmet verilen hastaların %70,6'sını 65 yaş ve üstü, %5,2'sini 18 yaş ve altı bireyler oluşturmaktadır.

Hastaların bağlı oldukları sosyal güvence incelendiğinde; %87,6'sının Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlı oldukları, %8,8'inin Yeşil Kart sahibi olduğu ve %2,8'inin ise hiçbir sosyal güvencesinin bulunmadığı belirlenmiştir.

Hizmet verilen hastaların %33,2'sini nörolojik hastalıkları olan, %17'sini ortopedik-travmatolojik hastalığı olanlar, % 9,4'ünü onkolojik hastalığı olan, %6,9'unu ağır özürü olan, %6,7'sini ise psikiyatrik hastalığı olan bireylerin oluşturduğu tespit edilmiştir. Hastaların yaş gruplarına göre hastalık grupları incelendiğinde; 18 yaş ve altı yaş grubunda en sık ortopedi- travmatoloji hastalıkları, erişkin ve yaşlı hastalarda ise en sık nörolojik hastalıklar olduğu belirlenmiştir.